

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Novi nemški cesar.

V ponedeljek, dne 18. junija, vzprejela je rakev ostanke nemškega cesarja, Friderika III. Preden je postal nemški cesar, bil je že vzbolnel v ratu in niso dobili za nj zdravila, da si je postal vladar 45 milijonov Nemcev.

Bila so vsa zdravila zastonj in nihče ni dvomil, da bode prej ali slej prišla koščena žena, smrt. Vse eno pa je skorej ves svet strepetal, ko se je to zgodilo, v petek dne 15. junija četrtr ure po 11ih. Ranjei cesar je bil namreč mož, ki ga je že vse častilo, predno je postal cesar in odkar je cesar bil, ni storil ničesar, kar bi mu bilo na kvar v časti, katero je užival.

Izpregovoril menda ni besede, odkar je imel cesarsko žezlo v rokah, to mu je zabranila bolezen, ali kar je zapisal, kar je ukazal, to ga povzdigne še veliko višje, kajti s tem je pokazal tudi v malih rečéh, da je bil velik, mož vreden občudovanja.

Za njim je zasedel prestol nemškega cesarstva njegov starši sin, cesar Viljem II. O njem vemo doslej le malo in skorej ne več, kakor gole številke, ki nam povejo, kaj da je doslej veljal v toliko mogočni cesarski rodovini.

Porodil se je dne 27. januarija 1819 v Berlinu. Star je po takem 29 let in v svojem 30. letu postane cesar Nemčije. Oženil se je dne 27. februarja 1881 s princesinjo Avgusto Viktorijo, hčerjo ranj. vojvode Schleswig Holsteina. Iz tega zakona ima že čvetero sinov, najstarši šteje že 6 let in najmlajši 2 leti.

Kakor se pripoveduje, imel je stari cesar, Viljem I., tega unuka, sedanjega cesarja, najrajši, to pa zato, ker je kazal največ veselja do vojaštva. Tudi to je znano, da je sedanji cesar poprej vselej posebno veliko dajal na besedo kneza Bismarcka. Prva povelja, ki jih je izdal novi cesar do vojaštva in do mornarstva, so znamenja, da je cesar ves Nmec ali ne tak, da bi hotel druge narode za to že za podnožje svoje.

Nemškutarija na Koroškem in Štajarskem z nemškim šulvereinom vred.

Govor državnega poslanca dr. Gregoreca v drž. zboru, dne 3. maja 1888.

(Po stenografnem zapisniku.)

(Dalje.)

Ustrezajoč soposlancu g. dr. Viteziču navajam, kako so dež. poslanca g. Spinčiča, profesorja na učiteljski v Kopru, premestili v Gorico na izobrazovališče učitelje, to pa zaradi tega, da bi mu poslanstvo vzeli, ker ne prebiva več v Istriji, kjer je bil izvoljen. Zgodilo je se baje to vsled ovadbe po društvu: „Societa politica istriana“, kakor bi gospod Spinčič bil agitoval kot okrajni šolski nadzornik za slovansko stranko. Ako je temu je res tako, je prav značljivo za razmere v Istriji.

V deželnem šolskem svetu v Gradcu nemamo Slovenci nobenega postavnega zastopnika. Prepuščeni mu smo na milost in nemilost.

Kot deželni šolski nadzornik posluje še zmiraj mož ki nema vseh postavnih lastnosti; deželni šolski zakon štajarski določuje namreč, da mora jeden izmed deželnih šolskih nadzornikov popolnem zmožen biti slovenskega jezika. Sedanji gospod nadzornik pa zna tako dobro slovenski, kakor jaz španjski ali kitajski.

Za slovenski Štajar imamo v Mariboru učiteljske, ki pa še zmiraj ni tako urejeno, kakor ono v Ljubljani, čeravno smo to že večkrat tirjali.

Zopet sta imenovana dva okrajna šolska nadzornika na nadalejšnjih 6 let, zoper katera smo opravičeno pritoževali se v deželnem zboru in tudi v tej visokej zbornici. Pristavim, da sta obadva mešetarja za nemški šulverein, jeden začel je celo svete podobe preganjati, metajoč jih iz ljudskih šol v okrajni Celjskem rekoč: „Hočem pokazati, da farji nemajo v šoli ničesar naročevati“. Slovenske domoljubne učitelje nam preganjajo, ter za kazen prestavljajo. Ako součitelji, katerega domoljuba izvolijo v

okrajni šolski svet, ne potrdijo v Gradci izvolitve. Renegatje in učitelji imajo povsod prednost in dobivajo rano starostnih doklad.

Slovenska prislovica slóve: Kri ni voda. Vkljub vabam od jedne, vkljub pretenju od druge strani, ostala je večina slovenskih učiteljev zvesta materinščini, zvesta narodu svojemu; ni se dala zapeljati v izdajstvo lastnega ljudstva, v nepokorščino državnim zakonom, v barantanje z dušami. To bodi tukaj povedano na čast takšnim učiteljem!

Da bi še te učitelje sklonili, sklenil je nemški deželni zbor v Gradci izjemen zakon, s katerim je § 15. deželnega zakona od 17. maja 1887 tako pre naredil, da je deželni šolski svet v roke dobil neomejeno pravico, predstavljati učitelje „iz službenih ozirov“. Dr. Schreiner je v zbornici odkrito izpovedal, čemu ta prememba, rekoč: Ovi zakon naperjen je proti onim učiteljem, kateri nemščine na slovenskih šolah ne učijo dovoljno.

Potem takem morali so učitelji zgubiti poslednjo betvico svoje nezavisnosti, šolske občine pustiti pravico, uplivati na nameščenje učiteljev, samo da bi učitelja storili golo orodje v rokah nemčevalnega šolskega sveta deželnega v Gradci. Naposled sklenejo slovenske šole na mah iztrebiti na Štajarskem. Z odredbo c. kr. deželnega sveta z dne 22. februarja 1887, št. 823, proglasili so vse slovenske šole na Štajarskem za učilnice nemškega jezika, ne prizanašajoč niti ljudskim šolam jednorazrednicam.

Leta 1882 imeli smo na Štajarskem poleg 526 nemških ljudskih šol še 160 slovenskih, 75 nemško-slovenskih, sedaj izpremenili so vse na nemške šole, kjer je nemščina povsod obligaten ali zapoveden poučni predmet, v višjih razredih pa celo — poučni jezik. Ako štejemo po šematizmih škofij, je Slovencev na Štajarskem 420.000 na Koroškem 130.000, vkup 550.000. — No, in ti so v 9letnej dobi ministrov: Taaffe, Stremaier, Konrad, Gautsch tako daleč dospeli, da nemajo nobene čisto slovenske ljudske šole več. Kar smo za Bachovega absolutizma prejeli, izgubljam o za sedanje vlade.

Kaj pa reče c. kr. naučno ministerstvo k temu upijočemu rešenju državnega osnovnega zakona po deželnem šolskem svetu? Večinoma molči in roke križem drži. Govoril sem tukaj o tej reči že jednokrat. Tudi so gospodje poslanci dr. Poklukar in tovariši dne 18. oktobra v svojej interpelaciji naravnost zahtevali, naj naučno ministerstvo razveljavi odredbo deželnega šolskega sveta v Gradci. Toda gospodje poslanci dr. Poklukar in tovariši še niti vredni niso bili pripoznani, da bi se jim odgovorilo.

Iz mojega volilnega okraja bilo je uloženih 11 pritožeb; a zastoj, dosedaj še niso rešene. Sitno je že za naučnega ministra, tukaj odločiti se; gospodom v Gradci ne bi rad brec

dal razveljavši njihovo odredbo, pa tudi pritožiteljem ne bi rad pismeno pritožbe odbil, ker bi utegnulo za tem do tožbe priti pri najvišjem sodišči. Zato so odlagali v naučnem ministerstvu ter, kakor je včeraj tu bilo povedano, rešili samo jedno pritožbo, namreč tisto, katero je uložila šolska občina v Šmarijah.

(Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Hmelj in njegovo pridelovanje.

Delo, ki se ne opravi dobro, postane človeku lahko na škodo, ne pa da mu prinese koristi in zato je skorej bolje, če se človek ne loti dela, ako ga ne misli opraviti v redu. Nikjer pa se ne kaže to s tako silo, kakor pri kmetijstvu. Tu si velikokrat človek s slabim delom poškoduje ves pridelek, v časih za več let čuti nasledke.

Nekaj let živi pri nas hmeljereja, izlasti v Savinjski dolini in v Dobrnskih ravninah. Prva leta so se z njo prav hvalili in so dobili za hmelj lep denar, toda nekaj časa pa hira ta kupčija in je že posestnikom skorej žal, da so začeli hmeljerejo. Treba jim je misliti na to, kako se stvari pomore, če je še sploh mogoče, sicer upade hmeljarjem v resnici srce in s hmeljarstvom smo pri nas na konci.

Hvale vredno je torej „hmeljarsko društvo“ v Zalci, da si je letos za svoj občni zbor naprosilo g. Fr. Müllerja, tajnika c. kr. kmetijske družbe v Gradci, naj bi udom in sploh hmeljarjem podal nekaj naukov gledé hmeljarstva. Naj še torej mi nekaj teh povzamemo za naše bralce!

Kdor hoče od hmeljarstva dobička, mora poprej svoje polje preudariti, je-li za to ali ne. Prst, lega in podnebje vzeti mu je tu najprej v poštev, zakaj samo takrat, če je vse to ugodno hmelju, postane hmelj fine vrste in bode za prodajo, drug, grobe vrste pa ni, da ga človek prideluje. Nič se ne izplača. Te tri reči pa so na Štajarskem, izlasti v Savinjski dolini, kajti hmelj, ki ga moreš tu pridelati, je tak, da stoji v 4. vrsti izmed 10, kar jih ima hmelj na svetu. Izmed avstrijskih hmeljev presega štajarski hmelj samo Zateški na Českem, galicijski, gornje avstrijski, ogerski in erdeljski pa je za veliko manjše vrednosti.

Imenitno je potlej pri hmelji, da se polje dobro, globoko obdela. Globoko razrahljanje prsti pripušča, da prihaja zrak, mokrota in toplota v tla in to pomaga, da se gnoj razkroji bolj redno in do cela. Tudi gnoj mora se dati v redu in dobro vdolan v zemljo. To se pa izgodi, ako iz gnoja, kedar se izpravlja iz hleva, slama, ki ni preperela, odpravi in sploh gnoj enako po gnojišči razvozi. Čez to pa se posip-

lje potlej prst, malec, apno ali gnojna sol. Kedar je potlej ta gnoj že precej na debelo, prekoplje se s krebujem ali z močno motiko večkrat. S tem se naredi nekak kompost in postane gnoj enak temu, ki ga je treba za tobak.

V časih se vpraša, je-li ogrebanje hmelja potrebno ali ne? Ogreba se hmelj za to, da se okoli kola nabere več dobre prsti ter se spravijo stare sadike globlje v zemljo. Tako pa podzemeljske vejice poženejo korenike in s tem privlečejo več redilnih snovi v hmelj. Na lahki zemlji pa se ogreba hmelj še za to, da se odpravi nepotrebna ali nevarna mokrota od hmelja. Največkrat pa se ne zmeni nihče za to, čemu je ogrebanje in opravi se ta posel samo za to, ker je v navadi.

Kdor pa hoče v tem zadeti na pravo, ta naj ne zabi, da ni posebno dobro ogrebat hmelja v lahki prsti, le ako je podnebje vlažno in sploh vreme mokrotno, tedaj se ne prikažejo slabi nasledki ogrebanja. Nasproti temu pa kaže v težki in vezani prsti ogrebat hmelj, posebno če pade dosti dežja. Taka zemlja drži mokroto delj časa, če torej ogrnemo hmelj, ostalo vodo pa odpeljamo, bode menda najbolj prav vode za-nj. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 20. junija pri sv. Juriji na juž. žel. v Sevnici in v Šoštanji. Dne 25. jun. pri sv. Juriji pri Taboru, v Podsredi, pri sv. Janžu na dr. polji, v Arveži, pri sv. Lenartu v slov. gor., v Ribnici in v Laškem trgu. Dne 26. junija pri sv. Križi na Mursk. polji in v Cmureku.

Dopisi.

Od sv. Ilja v Slov. gor. (Svarilo.) Na tukajšnje župane došle so pole od „deutsehen Nationalvereina in Krems“ za pobiranje podpisov v namen, da bi se Schönerer oprostil kazni. Čudom smo se čudili, kaj da je Schönererjeve prijatelje zmotilo, da so se k nam Slovencem zatekli, naj bi darovali svoja imena za oprostitev njih poglavarja, saj je vendar bila tem popreje vsaka stvar ljubša, kakor pa Slovenec.*) Pregovor pravi, da „hudič v sili muhe žre“, enako so se tudi Schönererjevi prijatelji in tudi on sam v sili, spomnili na nas, ko popreje niso hoteli vedeti, da smo Slovenci na svetu. Kako neki to mogoče? Kar čez noč so izvedeli, da neki tam v deveti deželi od Mure doli proti jugu prebiva ljudstvo, ki se mu pravi „die Windischen“, kojih imena bodo tudi gotovo imela to moč Schönererja postaviti na proste noge. Slovenci! kako je neki to mogoče, da smo prišli naenkrat do take veljave v tem, ko

smo poprej zastoj pošiljali peticijo in polne pole napisanih naših imen, da bi si priborili eno ali drugo naših pravic? Ali takrat so bili Schönerer in njegovi pristaši v državnem zboru gluhi in slepi na naše pritožbe in prošnje; niso si mogli domisliti, da bi zraven nemškega živel še kak drug narod, ki bi imel veljavo zahtevati za-se pravic in enakopravnosti. Župani slovenski! kadar bodo vam došle od vaših zadrževalcev te pole, storite svojo dolžnost kot zavodni Slovenci, ne dajte prostora tej nesnagi v svoji pisarni, temveč pošljite jo le hitro „per šub“ nazaj na svoje mesto. S tem bomo pokazali, da nam ni mar za nje, ker tudi oni nas poznati nočejo, naj se obrnejo tje v Prusijo, katera jim je toliko na srcu, saj je prè njih vodja Schönerer rekel o priliki smrti nemškega cesarja: „Naš“ cesar je umrl. Njegovim volilcem in častilcem pa častitamo, da je njih vodja in poslanec v državnem zboru dospel do tako visoke stopinje časti.

Z dežele. V naši občini — na imenu iste ni ležeče nič — službuje učitelj, ki ima svoje roditelje v Ljubljani. Minolo zimo, ko so otroci imeli počitnice, je učitelj obiskal svoje stariše. V imenovanem mestu so pa, kakor znano, skoz celo zimo razsajale osepnice. To je dalo povod, da je tukajšnji zdravnik očital našemu krajnošolskemu načelniku, reki, da je ta zanemaril svojo dolžnost, ker učitelju ni prepovedal obiskati okuženega mesta, iz katerega bi vrnivši se učitelj bolezen lahko zatrosil v tukajšnji občini. To sponašanje je pač lahko žalilo načelnika, kateri svojo sicer častno, toda sitno službo vestno opravlja. In ker je očitanje izhajalo od osebe, ki v zdravstvenih zadevah mora biti merodajna, moral je načelnik zahtevati pojasnilo od druge, tudi merodajne strani, t. j. vprašal je okrajnošolski svet v Celji, da li je očitanje opravljeno, t. j. da li se je načelnik res kaj pregrešil zoper postavo? Vprašana gospodska je odgovorila: Ne! Krajnošolski načelnik namreč nima dolžnosti ne pravice, učiteljem prepovedovati odhod iz kraja, kjer imajo učenci počitnice, kakoršne so po postavi dovoljene. Bodi še dostavljeno, da je strah zdravnikov, hvala Bogu, ostal prazen.

Iz Male nedelje. (Razširjenje šole.) Prva in glavna podlaga človeškega blagostanja je gotovo dobra šola. V šoli se vcepljuje nežni mladini vsi nauki in vodila, kako se mu je v raznih okoliščinah vsakdanjega življenja ravnati, da je dober državljan in zvest katoličan. Človek, kateri ni nikdar pohajal k šolskemu poduku, pozna se odmah v občje po svojem občevanji in ravnanji. Pač smemo trditi, da kdor ne zna v današnjem času brati in pisati, revež je obžalovanja vreden, katerega lahko vsak ogoljufa in opehari. Ni pa ravno glavni smoter šole branje in pisanje, marveč blažiti v vseh

*) Tudi v prošnji stoji: „Mi nemški posestniki“.
Ured.

obzirih mlada otroška srca, da postane naš mladi naraščaj vreden ud človeške družbe. Zato se pa z veseljem zidajo in razširjajo nove šole, celo sam naš presvitli vladar žrtvuje z blago svojo roko ogromne svote za šole. Tudi pri nas smo leta 1872 postavili z velikimi žrtvami novo in prostrano šolsko poslopje, kinč naše župnije. Obsega to poslopje dvoje velikih šolskih sob in tretja učna soba se še po ukazu vis. e. kr. deželnega šolskega sveta sedaj pripravlja in ureduje, ker je število učne mladeži toliko naraslo, da se je radi pomanjkanja prostora moral poludnevni poduk pričeti. Od strani kraj. šol. sveta, storilo se je torej, kar je bilo mogoče storiti, da bi se že letos ob veliki noči odprl tretji razred. Pa glejte si čudo! Našli so se ljudje, kateri so na vse kriplje delali, bodi si zavratno, bodi očitno, ter vporabljivali vsake še tako ostudne laži in sredstva proti kraj. šol. svetu in njega prvosedniku, da bi dosegli svoj namen. Čudno, da ljudje, katerim je le šola bila na korist, da so prišli do mastnejših služb in boljšega kruha, so pri nas njeni največji nasprotniki. Pač znajo dobro naši renegati, da ako bode kmet prebujen, njim več ne bo hotel po njih muziki plesati ter se ga pri svojih političnih dostikrat umazanih agitacijah ne bodo mogli posluževati. Vendar kljubu vsem opoviram in prečkam, katere so nam ti orijski stavili, dognana je reč vendar tako, da se gotovo v jeseni odpre tretji razred, ker učiteljsko mesto je uže razpisano in drugo vse potrebno oskrbljeno. Naši nasprotniki so pa prišli tako že vendar do spoznanja, da Malonedelčani nismo najzadnji na klinu lestve človeškega razuma, ter so si stekli veliko in tolsto blamažo, katero jim privoščimo iz srea!

„Junior.“

Iz Hajdinja pri Ptuju. (Pogreb.) Dne 28. maja t. l. spremljali smo truplo tukajšnjega še komaj 23 let starega provizoričnega podučitelja g. Leopolda Felician k zadnjemu počitku. Ranjki je bil rojen na Kranjskem, služboval je eno leto pri sv. Tomažu blizo Velike nedelje kot suplent in od 15. julija l. l. tukaj kot začasni podučitelj. Bolezen, s katero že je na Hajdinj prišel in še se mu je o lanskih počitnicah o njegovem potovanju shujšala, ga je ob novem letu položila v posteljo, s katere ga je ločila previdnega s sv. zakramenti za umirajoče grenka smrt. K zadnjemu počitku so ga spremljali trije čast. duhovni gospodje, obilo šolske mladine in okoli 30 učiteljev iz Ptujskega okraja, kateri so mu po dokončanih molitvah zapeli nagrobnico „Blagor mu“. Krsto je krasilo šestero krasnih vencev. Bodi mu zemljica lahka!

... k...

Iz Šent-Roperta v slov. goricah. (Požar.) Binkoštni ponedeljek popoldne okoli 1/2 5. ure je treščilo pri posestniku Andreju Kitlu v

spodnji Voličini (v rojstno hišo preč. g. Završkega dekana). Da so ogenj zagledali tudi pri sv. Lenartu, spričuje to, ker se je k ognju zvonilo. Kakor smo zanesljivo zvedeli, bila je sicer sklicana tudi tamošnja požarna straža, naj bi ponesrečenemu v pomoč hitela, toda čujte, kaj jo je doma zadržalo. Ponesrečeni seveda bil je primoran še rešiti v naglici, kar je bilo mogoče ne pa dirjati s konji od gorečega doma v Šent-Lenart po požarno stražo, in to je terjala požarna bramba v Št. Lenartu. In ker ni bilo nikogar po njo, se ji nesrečni posestnik ni usmilil, ter je ostala doma. Glejte, koliko ljubezen do bližnjega imajo ti požarni brambovci! Bolj srčni seveda so pa „korajžni“ možiceljni pri „faseljnu“ piva, kadar napadajo vrle narodnjake, kakor tudi druge poštenjake ter sklepajo zoper nje skrivne zarote. Tako in enako ravnanje in postopanje te „usmiljene“ zadruge si bomo dobro zapomnili in porabili v pravem času. K sreči bil je zadeti zavarovan.

Iz Slovenskih goric. (Pol. društvo.) Čakal sem dolgo, pa nisem dočakal, da bi prinesel „Slov. Gospodar“ poročilo, kako je zborovalo slov. gospodarsko politično društvo na binkoštni ponedeljek pri sv. Lovrenci v slov. gor. Dovolite, da Vam, gospod urednik, podam danes kratko poročilo! Zborovanje vršilo se je po večernici v hramu gospoda Koserja. Točno ob treh otvoril je predsednik, posestnik Petek zborovanje, ker so bili prostori polni poslušalcev in politični komisar iz Ptuja tudi že pričujoč. Ker je bilo na dnevnem redu edino le poročilo deželnega poslanca dra. Franca Jurtele, pozdravil je predsednik došle poslušalce in gospoda komisarja, potem pa je dobil besedo gospod poslanec. Ta je v svojem govoru, ki je trajal dobro pol drugo uro, najpred omenil povoda, zakaj smo morali leta 1886 voliti spet deželnega in državnega poslanca, povdarjal je zasluge pokojnih naših poslancev Bož. Raiča in Miha Hermana, spominjaje navzoče, da zaslug blagih pokojnikov, ki sta stala ves čas, odkar se Slovenci tudi brigamo za javno življenje in smo se predramili iz dolgega spanja, v prvi vrsti kot vrla, neustrašljiva delavca, za Slovence sploh, naj nikdar ne pozabijo. Ker se je poslancu leta 1886 od neke strani očitalo, da se je vsilil za poslanca, da se je potegoval za poslanstvo iz častilakomnosti, ovrgel je to govorico kot lažljivo, kazaje na zborovanje pol. društva „Pozor“ v Ptujci leta 1886 pred volitvo, kjer je bil kandidatom proglašen, da se je branil zaradi pomanjkanja skušnje, časa in z ozirom na mladost, prevzeti kandidaturo in poslanstvo, naglašajoč, da izprazni rad prostor vsaki čas, ako se naslednik Slovenec oglasi, ali vsaj naznani voljo, prevzeti poslanstvo. Potem je prešel govornik na sestavo deželnega zbora štajarskega, njega delokrog. razložil je

način, kako opravlja svoj posel. Zvedeli smo, da med dvanajsterimi poslanci velikega posestva, ki so sami Nemci, ne najdeš ne enega, kateri bi bil Slovencem prijazen in pravičen, da to velja tudi o petindvajsetih poslancih, kateri zastopajo v dež. zboru mesta, trge, trgovinske in obrtniške zbornice, da so štirje kmečki poslanci z Zgornje Štajarske nam Slovencem tako hudi in zagrizeni nasprotniki, kakor najliberalnejši poslanci nemških mest.

(Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Predsednik avstrijske delegacije, dr. Smolka, je v ponedeljek, dne 18. junija, izrekel sočutje delegacije o smrti nemškega cesarja, Friderika III., ter je predložil, naj z ozirom na to ne zboruje ta dan delegacija. Na to se je delegacija tiho razšla. — V proračunskem odseku avstrijske delegacije je minister za zunanje zadeve, grof Kalnoky, odgovoril na razna vprašanja, da ni bilo od zadnje jeseni gledé naših razmer do zunanjih držav nobene znamenite spremembe. To je tudi verjetno in delegacije izreče brž ko ne ministru popolno zaupanje. — Kakor druga mesta, tudi Graško mesto ne shaja z dohodki, letos ima 2.044.587 gld. stroškov, dohodkov pa se nadeja 1.996.500 gold, primanjkuje mu 48.087 gold. — Nemški konservativci se ne morejo pritoževati, da njih poslanci ne skrbijo za svoje volilce, kajti bili so v dež. in drž. zboru prav možatih besed in tudi sedaj jim poročajo radi o svojem delovanju v teh zborih. — Veselo je, da se slov. Korošci zanimajo sedaj že prav po gostem za družbo sv. Cirila in Metoda. Sedaj že imajo več podružnic te potrebne družbe in kar je posebno lepo, vpisuje se va-nje vselej lepo število udov. — V sredo, dne 20. junija, prišli so kranjski dež. poslanci v kratko zborovanje, da se vzprejme predlog dež. odbora gledé poravnovanja dolga, ki ga ima dežela vsled zemljiške odveze. — V Ljubljani prikazuje se nova egiptvska bolezen na očeh, ter preiskujejo sedaj zdravniki vso šolsko mladino, da se bolezen še ne zatrese kje med njo. — V Kviškem, na Goriškem, bodo v nedeljo, 24. junija, velika svečanost v proslavljenje 40letnice vladanja Njih veličanstva. Vsa društva, kar jih šteje oni okraj, sežejo si pri tem v roko, da bode svečanost vredna tacega praznika. — V Gorici se podpisuje prošnja, naj mestno starašinstvo odpravi sedanjege tajnika K. Favettija. Mož je napet Lah in mogoče, da mu sedaj odklenkne. — Mesto Gorica dobi državno policijo, mestna se ni obnesla, prav tako je bilo do nekaj let v našem Gradcu. — Trst ima sedaj vinsko razstavo in dohaja na-njo vsak den obilo ljudi, tudi tujcev je več v mestu, kakor sicer v tem

času. — Hrvaški sabor, dež. sbor, vzprejema načrte novih postav, kar jih mu predlaga vlada, ne da jih v čem izpremeni. No le-ti načrti so torej gotovo najboljši ali pa je sabor preveč ponižni sluga vlade. — Popotovanje cesarjeviča Rudolfa in njegove prevzv. soproge, nadvojvodinje Štefanije, po Bosni in Hercegovini budi veliko navdušenje po tej „Novi Avstriji“. Najlepši vzprejem pa je bil, kakor se kaže, v Serajevu. Od ondod se je cesaričinja vrnila skozi Tuzlo domov, cesarjevič pa se je odpeljal naprej v Travnik. — Ogerski minister Tisza je izrekel nemškemu poslaniku na Dunaji, princu Reussu sočutje ogerskih dežel, a ta mu je na to odgovoril, toda v tem je postavil besede „zavezna ogerska vlada“. Na Dunaji je ta beseda vzbudila nevoljo, kajti Ogerska pač menda ni zavezna vlada, ampak to je le avstrijsko-ogerska država.

Vnanje države. Največje zanimanje je sedaj za novega cesarja Nemčije, Viljema II. K temu, kar smo rekli na drugem mestu, pristavimo še tukaj, da se je novi cesar že tudi do ljudstva obrnil in se mu je v lepih, krščanskih besedah naznanil za cesarja. Le-te besede delajo cesarju vso čast, vendar pa ni v njih ničesar, da nam razkaže, kaj misli novi cesar gledé zunanjih držav. — Ruski minister zunanjih zadev, grof Giers, biva sedaj že v Petrogradu, nekaj, kar še doslej ni bilo. No sedaj pa tudi res ni za take moze časa, da počivajo po letovišjih. Rusiji je treba biti previdni, če noče, da se zaplete v vojsko, čije konec se ne da izračunati. — Bolgarija ima kneza, ki ga ni še nobena država pripoznala. To je za-njo, a še bolj za kneza velika nevolja, sedaj pa je še razpor med ministri. Pravi se, da jemljejo vsi slovo, toda knez še ne zna, kake moze naj pokliče v novo ministerstvo. Dobro, da ima knez vsaj eno osebo pri sebi, na katero se lahko zanaša — svojo mater, princesinjo Klementino. Z njo pojde sedaj v vzhodno Rumelijo. — Srbi niso zadovoljni z ministerstvom, na čegar čelu stoji Kristić in zatrjuje se, da že tudi kralj misli na Garašanina, toda do tega moža nima ljudstvo nič kaj ljubezni. — V Carjem gradu je bila rabuka med dvema vojaškima polkoma, albanskim in arabskim. Streljala sta drug na drugega in je bilo na konci 5 vojakov mrtvih in 16 ranjenih. Mir je nastal še le, ko so albanskim vojakom vzeli orožje. To so čudne prikazni. — Italija poslej ne pozna več kazni na smrt, najnevarniši hudodelniki pošljejo pa se ali v vedno ječo ali Bog zna, v kake tuje kraje, v kazenske naselbine, če jih kedaj država napravi. — V Španiji se je prenovilo ministerstvo Sagasta, toda nove so le nekatere osebe, vse drugo pa ostane pri starem. — Naravno je, da gledajo Francozje z necim nemirom, če ne s strahom na Nemčijo. Da-si še ne poznamo novega

cesarja, vendar pa sodimo lahko, da je že uzroka za Francijo, naj ne draži Nemčije. — V Ohio, državi v severni Ameriki, imajo preveč vrabljev, pa tudi v New-Yorku. Kdor prinese 12 vrabljinjih glav, dobode 24 cent. ali 2 gld. 40 kr. plačila, za-nje. Ni dvoma, da se vname ondi sedaj huda vojska, k sreči pa bode le zoper vrablje.

Za poduk in kratek čas.

Zlatomešnik sv. oče Leon XIII. in slov. rimski romarji.

(Dalje.)

Naprej nese duhovnik sv. križ, za njim stopajo bogoslovci, duhovni papeževi kamorniki, korarji sv. Petra, potem avstrijski škofi, katerih sem šestnajst naštel in več kardinalov.

Zdajci zagledamo visoko na nosilih sv. očeta, sedečega na naslonjaču. Tako zvesto sem gledal namestnika Kristusovega, da z očmi niti nisem trenil, da bi kaj ne spregledal, in tudi srce mi brž nekaj časa ni bilo. Prikazen sv. očeta je res veličastna; zdelo se nam je, da gledamo bolj duh njegov ko jega samega, to pa zbog tega, ker ga je sama kost in koža in ker je obraz njegov upadel in bel kakor stena, in je tudi vsa njegova obleka bela, razve rudeče z zlatom všite in na prsih zapete štole. Okoli vrata je nosil verižico in naprsni križ iz bri-ljantov.

Zdaj so se vrstili prizori, katere smo bolj z ustmi, kakor z očmi gledali. Ko namreč Francozi in Lahi, katerih se je lepo število utihotapilo v cerkev, zagledajo sv. očeta, vpijejo na ves glas: Vive! Evviva! Takšni krik sègreje sčasom tudi avstrijsko kri, in tedaj navdušeno navzdignemo: Živio! Slava! Hoch! Eljen! da je kar gromelo po cerkvi sv. Petra, pa tudi mogočno odmevalo v srci sv. očeta, zakaj ko so videli naše srce, so pokašljavali in globoko po sapo hodili. Ni dopovedati, s koliko ljubeznijo so nas namestnik Kristusov blagoslavljali: tako prisrčno zamore le oče svoje otroke blagosloviti. Na desno in levo je daleč segala nihova roka, kakor bi hotela vsacega posebej na čelu pokrižati. Časih se sv. oče celo opešani vržejo v naslonjač, a precej jih srce zopet posili, da z nova začnejo dobro ljudstvo blagoslavljati.

Ko se vpitje nekoliko vleže, potem pa začnejo z rokami ploskati in z robci in klobuki mahati. Kaj si čemo? Slovenci smo jih tudi v tem posnemali.

Začne se sv. meša. Sv. oče so celo mešo k nam obrnjeni in tako smo si dosti zavžili njihovega obličja. Zapazil sem, da so pogostem na križ pogledali in z rokama visoko proti nebesom segali, kakor bi hoteli ves blagor, kar ga v nebesih imajo, doli na nas potegniti. Pri sv. meši sta jim stregla dva duhovna kamor-

nika, dečki pa so zdaj in zdaj eno zapeli. Na Laškem po cerkvah shodi ali kora ni, in tedaj tudi orglje niso na shodéh, ampak orglje stojijo v cerkvi v kakem kotu, in na potačih jih potem porinejo k tistemu altarju, kjer jih ravno trebajo. Po sv. obhajilu so sv. oče nekatere romarje — tudi avstrijske obhajali.

Ko po sv. meši Leona vzdignejo, vriska zopet ni bilo ne konca, ne kraja. Nekaj časa se po cerkvi druga ni slišalo, kakor sam „živio“, kar pa ni čudež, ker so Slovencem prišli na pomoč Čehi, Poljaki, Srbi, Rusini, Slovaki, Bosnijaki in zlasti bratje Hrvati. Na sredi med nami se procesija naenkrat ustavi. Sv. oče se vzdignejo in nam dajo slovesni apostolski blagoslov. Odpevali so prav visoko, a mi smo se čudili njihovemu krepkemu in čistemu glasu. Ko se procesija sred cerkve obrne proti izhodu, zakliče poleg mene slovenski g. župnik: Živio naš sv. oče Leon XIII.! Še zdaj nosim v srcu spomin, kako milo so ga sv. oče pogledali in blagoslovili a potem nam jako ljubeznjivo z roko še „srečno“ dali.

Zdajci zagrinjalo sv. očeta skrije našim očem. V cerkvi nastane velika tihota. Vsako oko je bilo rosnato: to so bile solze ljubezni in veselja. Ni čuda, da je po tako gromovitem „živio“ padal rahli dež, ki je naša srca gotovo za dosti let včiniplodna in rodovitna. V tem trenutku se mi je zdelo, da na tem svetu nimam več nobene želje.

Dasiravno nas je bilo nad 20 tisoč pri sv. meši, nas je bilo le pred altarjem nekoliko videti, vsi drugi prostori so bili prazni. Cerква sv. Petra 75 tisoč ljudi spravi v svoje krilo.

(Dalje prih.)

Smešnica 25. Dva potepuha gresta mimo njive, kjer kmetovalec seje. Porogljivo mu reče: „Oče le delajte, midva pa bodeva sad vašega truda vživala!“ — „To je prav lahko mogoče“, odgovori kmet, „kajti rayno sejem konoplje, mogoče, da se vama splete kedaj iz njih vrv za vislice“.

Razne stvari.

(Za pogorelce.) Milih darov za pogorelce v Podovi se je nabralo pri c. kr. okr. glavarstvu v Mariboru 1336 gld. 22 kr. in troje vreč žita.

(Slov. šola) V Veliki Pirešici pri Celji snuje se podružnica družbe sv. Cirila in Metoda. Kakor sodimo iz mož, ki so v začasnem odboru, stopi ta podružnica k malu in krepka med druge vrstnice svoje.

(Načelnik.) Krajni šolski svet pri Mali nedelji si je volil g. A. Božiča, posestnika pri Mali nedelji, za načelnika. Bil je že doslej na istem častnem mestu.

(Veselica.) V nedeljo, dne 24. junija napravite čitalnica v Celji in Šoštanji skupno veselico v Velenji. Na vzporedju je 8 mičnih pesmi in godba iz Šmarija.

(Smrtna kosa.) V Samoboru na Hrvaškem je umrl dne 11. junija g. dr. Fr. Kocuvan, okr. zdravnik. Pokojnik je bil brat č. g. Antona Kocuvana, župnika v Lembahu. — Dne 12. t. m. pa je umrl g. dr. Fr. Herman, mestni zdravnik v Koprivnici na Hrvaškem, doma je bil ranjci iz Male nedelje.

(Spomin) G. Anton Hren, nadučitelj pri sv. Janži na Dr. polji, je dne 14. junija praznoval 25letnico svojega službovanja. V teh 25 letih je g. nadučitelj že pač marsikatero dobro seme vsejal v srce nedolžnih otrok in želimo mu, naj še obhaja kedaj 50letnico.

(Požar.) G. A. Jurca, veleposestniku in trgovcu na Ptuji, je v pretečenem tednu pogorel mlin na Bregu. Ta mlin je zgorel sedaj že drugokrat.

(Osepnice.) Kakor se zatrjuje, ni resnica, da so v Velenji in Šoštanji osepnice. Mi rečemo na to: Hvala Bogu a prosimo, naj nam naš poročnik ali sploh kdo od ondot razloži, kako da je kje govorica o njih nastala, če sploh ni bilo ondi osepnice.

(Slovstvo.) G. Milena Mrazovič izdaja „Pjesniška djela“ Fra Grga Martića, tiska pa jih „Bosanska pošta“ v Sarajevu. Doslej je izšlo že 6 zvezkov in bode jih v celem 20. Vsak zvezek velja 30 kr. Pjesmi so lepe, v kršč. duhu, toda brati more jih le, kdor zna dobro hrvaški.

(Novo šolo) postavili so pri sv. Janžu poleg Velenja. — V prihodnje bodo imeli dva učitelja. Dozdaj je samo eden, a tega boli noga že nekoliko tednov. Otroci imajo počitnice, ker okoliščine branijo, da bi šolska oblast mogla poslati namestnika.

(Pomiljščenje.) J. Zorin, ki je bil za voljo ropa in umora na smrt obsojen, pomiljščen je in mu je nakazana ječa do smrti.

(Tatvina.) Tatova v župnijski hiši pri sv. Petru pri Mariboru, Janez Tuš iz župnije sv. Antona v slov. gor. in Anton Mihelič iz Grajene pri Ptuji sta obsojena, prvi na 6, drugi pa na 7 let težke ječe.

(Slovensko pevsko društvo.) Naznanja se nam, da se bodo pri letošnjem velikem pevskem zboru pele sledeče pesni: 1. Dr. Benj. Ipavec: Na Preširnovem domu. 2. Anton Foester: Pobratimija (nov napev). 3. Dr. Benj. Ipavec: Danes tukaj, jutri tam (nov napev). 4. Anton Nedved: Nazaj v planinski raj. 5. Dr. Gust. Ipavec: a) Lahko noč b) Pozdrav. 6. Ant. Foerster: Venec Vodnikovih in na njega zloženih pesni. Prve tri pesni so moški, zadnje tri mešani zbori. Prva in zadnja pesem se požete s spremljevanjem orkestra. Slavni častiti

p. n. udi in poverjeniki so v korist in prospah društva posebno prošeni, naj v kratkem pošljejo za letos in zaostale doneske, ker le takrat lahko začne slavnostni odbor svoje delovanje in naročila, ki so potrebna v dober izid velicega zboru. Cesarska himna se naj povsod privadi. Manjkajoče sekirice in pesni se pri odboru v Ptuji vedno dobivajo. Dan in kraj zboru se bode v kratkem naznanil.

(Skušnja.) Na c. kr. višji gimnaziji v Mariboru je bila v sredo dne 20. junija skušnja iz štajarske zgodovine. Pri skušnji so bili navzoči baron Gödel-Lannoy, dr. Radaj, Fr. Stampfl, ravnatelj dr. Steinwenter in več gg. profesorjev. Izpraševal je g. prof. Horak in dobili so darila ti-le četrtošolci: Fr. Ilesič, A. Korošec, J. Gobec, Teod. Kaas in Fr. Matijašič. Njih odgovarjanje je bilo spretno in njim in g. profesorju v čast.

(Duh. spremembe.) Č. g. France Hirti, nadarbenik na Ptuji, je dobil župnijo v Slivnici pri Mariboru.

Loterijne številke:

V Trstu 16. junija 1888:	34, 74, 47, 65, 19
V Lincu „ „	17, 29, 47, 64, 16

Oklic!

Od krajnega šol. sveta v Št. Lenartu nad Laškim trgom se naznani, da se bode stavba novega šolskega poslopja, kakor tudi preuredba zdajnega šol. poslopja oddala po potu zmanjševalne dražbe dne

30. junija 1888

zjutraj ob 9. uri v šolskem posloplju v Št. Lenartu s pristavkom, da je cela stavbena cena na 7136 gld. 33 kr. proračunjena; ter da se od vsacega, kateri to stavbo ali tudi posamezna dela te stavbe prevzeti želi, 10% vadije zahteva.

Stavbeni načrti in proračuni ležijo vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer v šolskem posloplju na ogled.

Krajni šol. svet pri sv. Lenartu nad Laškim trgom,
dne 10. junija 1888.

2-2

Načelnik: M. Lapornik.

Naturno dobro vino

leto 1884, 85, 86, 87 od 8—15 kr. liter; **sli-vovka prava** 4 leta stara 46 kr., od 87. leta 36 kr. liter. Kje? pové uredništvo „Slov. Gospodarja“.

1 2

Krčmo išče v najem.

1-3

Kdo? To se izvé pri uredništvo „Slov. Gosp.“

Razglas.

Podpisani naznanja rokodelskim obrtnikom tega okraja, da leži račun rokodelske zadruge Vranske za leto 1887 tukaj na splošen ogled in da ne more prevzeti odgovornosti, ako pregledovalci, ki so bili voljeni, ne dojdejo, pregledat ta popolno pravilno sklenjen račun. Rokodelska zadruga Vranska, 13. jun. 1888.

Ivan Gabršek, Anton Golob,
zadružni komisar. bivši predstojnik.

Vabilo

k občnemu zboru Ormoške posojilnice, ki se odredi 29. junija 1888 ob 3. uri popoldne v čitalnični dvorani v Ormožu.

Dnevni red:

1. Poročilo predstojnikovo o delovanju v preteklem letu ter predlaganje končnega računa in bilanca za leto 1887.

2. Poročilo nadzorništva o pregledovanju računov in bilance.

3. Predlog predstojništva in nadzorništva, naj se čist dobiček izroči zadrुžnemu premoženju.

4. Mogoči predlog.

Ormož, dne 12. junija 1888.

Ivan Vertnik,
tajnik.

Dr. J. Geršak,
predstojnik.

Hranilnica in posojilnica

v Spodnjem Draubergu,

registrovana zadruga z neomejenim poroštvo, uraduje vsaki petek od 1. do 6. ure v hiši g. Robiča. Na vloge se daja 4½% obresti, za posojila se plača 5½% obresti. Posojilo dobi le zadružnik, kateri mora 10 gld. zadrुžnega deleža plačati.

Dr. Rous, predsednik.

Razprodaja hrvaškega vina.

Zarad zatvorjenja moje že 35 let obče znane velike prodajalnice z vinom prodam vsa svoja hrvaška vina iz najboljših krajev Hrvaške, posebno iz Plešivca od leta 1879, 1880, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887 po najnižji ceni s posodo vred na drobno in veliko.

Za pravost mojega naravnega vina sem porok.

J. Zimmermann,

kupčevalec in pridelovalec vina

v Karlovcu na Hrvaškem.

1-2

Albert Fiebiger,

kotlar v Koroških ulicah hšt. 5,
v Mariboru, poprej Essler,

priporoča zalogo svojo izdelanih kotlov za žganje in pranje v vsaki velikosti, vzprejmlje popravila ter jih izvršuje hitro in in po ceni. 1-6

Slomšekovih

zbranih spisov IV. knjiga: **različno blago** (I. del: šola in odgoja str. 180; II. del: nar. politika in pa narodno gospodarstvo str. 183—354; III. del: razna podučna tvarina str. 357—428) dobiva se izvod po 1 gld. pri izdajatelju: Mih. Lendovšek, župnik v Makolah (Maxau bei Pötschach.)

III. knjiga: **životopisi** str. 397. pa po 70 kr. Po ravnoisti ceni tudi po vseh sloj. bukvarnah! Prva in druga knjiga sta pošli. **Val. Orožnovih** pesnj je še nekoliko izvodov na prodaj po 40 kr. Pete knjige: „Slomš. pastirski listi“ ni moči izdati, dokler niso za III. in IV. tiskovni stroški poravnani! 7

Naj se naročijo po pošti z dopisnico ali s pismom telo in kerv čistilne posladkorjene glasovite

Marijacetlske kroglice.

Iz najimenitnejših zelišč izdelane Marijacetlske kroglice dokazale so že pri mnogih boleznih tisočkrat čudovitno svojo moč. Vsaki dan dobimo zahvalna pisma od ljudi, kateri so le po Marijacetlskih kroglicah ozdraveli, zato bi biti morale v vsakem hramu, ker ostanejo vedno sveže in ker so posladkorjene.

Posebno zdravilo so pri prebavljivosti, zabasanju, žolču, rumenici, pomanjkanju slasti pri jedi, zlezenci, jeternici, hemeroidah, tvorstvu, bolu v hrbtu, mrzlici, zaslineuju, ženskih boleznih in na koži, omotici, zgagi, tvorih, glavobolu, glistah, debelosti. Naredijo dobro krv in tek.

Cena: 1 škatlja s 40 kroglicami stane 40 kr. En svitek s 3 škatljicami, 120 komadičev, le 1 gld. (5 svitkov le 4 gld.) s podukom kako se rabijo.

Svarilo: Te izvrstne Marijacetlske kroglice se le z varstveno znamko prav in po pošti dobijo, le pod naslovom:

**Löwen-Apotheke in Wien,
VIII. Josefstädterstrasse 30.**

Tudi se dobiva v tej lekarni in po pošti pri protinu in revmatizmu gotovo delujoči protinski duh, steklenica à 80 kr., kakor tudi za kašelj, pljučne in prsne bolezni glasovit terpotečki sok z apno-železom, steklenica à 1 gld. 10 kr.

Ta imenitna zdravila razpošiljajo se vsaki dan po vsej Avstriji. 2—50

Prosi se za natančen naslov: ime, kraj, zadnjo pošto in deželo.